

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
**GRANSKNING AV
ÅRSREDOVISNING 2023**
Jämtlands Räddningstjänstförbund

Anneth Nyqvist,
Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	4
2.1	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	4
2.2	REVISIONSKRITERIER	4
2.3	METOD	4
3	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
3.1	VERKSAMHETENS UTFALL, FINANSIERING OCH EKONOMISKA STÄLLNING	5
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	5
3.1.2	Drift- och investeringsredovisning.....	6
3.1.2.1	Driftredovisning	6
3.1.2.2	Investeringsredovisning.....	7
3.2	MÅL MED BETYDELSE FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING.....	7
3.2.1	Finansiella mål	7
3.2.2	Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning	8
3.3	BALANSKRAVSRESULTAT	8
3.4	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER.....	9
3.4.1	Resultaträkning	9
3.4.2	Balansräkning	9
3.4.3	Kassaflödesanalys	9
3.4.4	Iakttagelser räkenskaper	10
3.5	REDOVISNINGSPRINCIPER	10
3.6	INTERN KONTROLL I RÄKENSKAPERNA.....	10
4	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	11

1 SAMMANFATTNING

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har revisionskontoret Östersunds kommun granskat förbundets årsredovisning för 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2023.

Negativt balanskravsresultat

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat för 2023 motsvarande -3,4 mnkr vilket motsvarar en budgetavvikelse på 6,4 mnkr. I resultatet ingår ett investeringsbidrag från medlemskommunerna med 3,0 mnkr som har redovisats som en jämförelsestörande post.

Vi bedömer att förbundet inte uppfyller balanskravet för 2023. Förbundet har uppmärksammat ägarkommunerna om sin ekonomiska situation och fått beviljat att ta en del av det egna kapitalet för att finansiera det ackumulerade negativa balanskravsresultatet.

Denna bokföringsmässiga åtgärd innebär inte en förbättrad ekonomisk situation för förbundet, utan den skjuter endast upp kravet på åtgärdsplaner alternativt ökade medlemsbidrag. Det egna kapitalet kommer att urholkas inom något år med nuvarande resultatnivåer.

God ekonomisk hushållning

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige/direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsbokslutet är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Vi instämmer i direktionens bedömning att det finansiella målet inte uppfylls. Av verksamhetsmålen uppnås tre av fem mål. Utifrån förbundets svaga resultat är vår bedömning att förbundet inte når en god ekonomisk hushållning för 2023.

Rättvisande räkenskaper

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande med undantag av att förbundet inte följer RKR R 5 gällande finansiell leasing.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Enligt kommunallagen ska revisorerna granska om räkenskaperna är rättvisande vilket innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Granskningen innehåller även en uppföljning av att rekommendationer från RKR (Rådet för kommunal redovisning) har följts. Vidare ska revisorerna bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål direktionen beslutat om. Revisorernas bedömning ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

För att genomföra detta granskningsuppdrag, och för att med säkerhet kunna uttala sig i ansvarsfrågan, måste revisorerna prioritera och planera sina revisionsinsatser utifrån en bedömning av risk- och väsentlighet.

2.1 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som direktionen beslutat om.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är resultaten i årsredovisningen förenliga med direktionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning.
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är årsredovisningen upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed?

Avgränsning

Granskningen omfattar 2023.

2.2 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet fört kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer
- Direktionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- Fullmäktige- och direktionsbeslut

2.3 METOD

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelsens innehåll
- God ekonomisk hushållning – redovisning av måluppfyllelse
- Analys av nyckeltal av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med direktionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- Analys av resultat- och balansräkning med fokus på väsentliga förändringar mellan åren.
- Stickprovvis granskning av specifikationer till bokslutet med tillhörande underlag.
- Intervjuer med berörda tjänstemän.

3 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

3.1 VERKSAMHETENS UTFALL, FINANSIERING OCH EKONOMISKA STÄLLNING

3.1.1 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen regleras i LKBR 11 kap och RKR 15 Förvaltningsberättelsen. Enligt RKR ska det framgå vilket sammanhållet avsnitt i årsredovisningen som utgör förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att förvaltningsberättelsen ska presenteras före men i omedelbar anslutning till resultat-, balans- och kassaflödesanalys.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla följande huvudrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Iakttagelse

Förvaltningsberättelsen återfinns som eget avsnitt enligt RKR R 15. Samtliga rubriker finns med, rubriken "Den kommunala koncernen" kan inte anses vara tillämpbar inom förbundet och rubriceras istället "Organisation och verksamhet".

Förvaltningsberättelsen uppfyller i huvudsak den information som krävs enligt lagstiftning och rekommendationer. Förbundets årsredovisning är omfattande och innehåller detaljerad information för att ägarna ska kunna ta del av vad som har hänt inom förbundets verksamhet under 2023.

Följande noteringar har gjorts:

Översikt över verksamhetens utveckling

Avsnittet innehåller framförallt uppgifter om den ekonomiska utvecklingen.

Den kommunala koncernen

Förbundet har valt att ändra denna rubrik till "Organisation och verksamhet". Avsnittet innehåller en omfattande beskrivning av organisationen och den verksamhet som har bedrivits under 2023.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Avsnittet innehåller information om pensionsförpliktelser, likviditetsrisker och ränterisker.

Händelser av väsentlig betydelse

Under denna rubrik beskrivs väsentliga händelser under 2023, exempelvis effekter av nya regler för dygnsvila, ny pensionsöverenskommelse, ombyggnation Näldens brandstation samt att Åres kommuns önskan om inträde i förbundet har godkänts av samtliga befintliga ägarkommuner.

Styrning och uppföljning av verksamheten

I detta avsnitt finns en beskrivning av förbundets övergripande styrning, genom styrdokument, förbundsledning och förbundsledning. Vidare beskrivs förbundets arbete med den ekonomiska uppföljningen, intern kontroll, styrmodellen och uppföljning av målen.

Totalt sett finns det 10 övergripande mål sorterade inom sju olika målområden. Varje mål innehåller flera indikatorer. Förbundet har gjort bedömningen att sex av de övergripande

målen bedöms vara uppfyllda, två bedöms delvis uppfyllda och två bedöms inte vara uppfyllda. Vår granskning ger inte anledning till någon annan bedömning.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Se avsnitt 3.2.

Balanskravsresultat

Se avsnitt 3.3.

Väsentliga personalförhållanden

Förutom de obligatoriska uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas uppgifter om arbetsmiljö, övertid, pensioner och antalet anställda under denna rubrik. Den totala sjukfrånvaron som mäts för heltidsanställda har minskat under 2023. Vi noterar dock att sjukfrånvaron har ökat för medarbetare som är yngre än 29 år. Eftersom antalet heltidsanställda endast är 60 personer kan ett fåtal sjukskrivningar få stor effekt på siffrorna.

Förväntad utveckling

Avsnittet beskriver både finansiella utmaningar och mer verksamhetsrelaterade utmaningar, exempelvis kraven på att arbeta mer förebyggande och långsiktigt.

3.1.2 Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisningen ska enligt LKBR utgöra en egen del i årsredovisningen. Kravet i 4 kap 2 § LKBR att årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt medför att sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar ska beskrivas överskådligt.

I förbundets årsredovisning redovisas inte drift- och investeringsredovisning separat utan ingår i avsnittet "Finansiella rapporter".

Årsredovisning innehåller ingen beskrivning av sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och övriga delar av årsredovisningen. Vi har granskat att utfallet i de olika rapporterna överensstämmer utan anmärkning.

3.1.2.1 Driftredovisning

Enligt LKBR 10 kap. 1 § ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten.

Av RKR R14 framgår att budgetposterna ska redovisas brutto ifall fullmäktige/direktionen anvisar anslagen i form av intäkter och kostnader. Anvisar fullmäktige/direktionen nettoanslag, kan budgetposterna redovisas netto.

Driftredovisningen ska avse senast beslutad budget. I de fall utgiftsbeslut tagits under året ska uppgift lämnas om till vilka belopp och vid vilka tidpunkter budgetposterna justerats. Innevarande och föregående års utfall ska redovisas brutto (intäkter och kostnader), och jämföras med föregående års utfall.

Raden summa verksamhet i driftredovisningen överensstämmer med verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen.

Utfallet redovisas brutto och jämförs med budget i enlighet med RKR R14. Intäkterna är 3,8 mnkr högre än budgeterat och kostnaderna 10,2 mnkr högre än budgeterat. Då det budgeterade resultatet uppgår till +3,0 mnkr motsvarar resultatet en budgetavvikelse med -6,4 mnkr.

Ingen förändring av budget har gjorts under året utan tillkommande medlemsbidrag redovisas som en intäkt.

3.1.2.2 Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10 kap. 2 § ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av förbundets investeringsverksamhet. Av RKR R14 framgår att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter.

Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning som är uppställd i enlighet med RKR R 14. Några av investeringsprojekten har inte genomförts vilket förklarar budgetavvikelsen på 2,1 mnkr. Av kommentarerna framgår att kvarvarande/pågående investeringar från 2022 och 2023 på totalt 4,7 mnkr överförs till 2024 års investeringsram.

Investeringsbudgeten för 2024 uppgår till 8,5 mnkr vilket motsvarar utrymmet som tillskapas genom avskrivningar och årets resultat. Den beskrivna överföringen med 4,7 mnkr innebär, förutsatt att alla investeringar genomförs, en ökad belastning på förbundets likviditet.

Bedömning

- Vi bedömer att årsredovisningens håller en god kvalitet när det gäller följsamheten till LKBR och RKR gällande uppställning av förvaltningsberättelse, räkenskapsrapporter och noter. Undantaget är att drift- och investeringsredovisningen inte följer LKBR då de inte utgör en egen del i årsredovisningen, men det påverkar inte innehållet.
- Vi bedömer att årsredovisningen lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamheternas finansiering och den ekonomiska ställningen.
- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som krävs enligt lagstiftning och rekommendationer.
- Vi bedömer att driftredovisningen redovisar hur utfallet förhåller sig till den budget som direktionen fastställt. Driftredovisningen redovisas brutto och jämförelser med föregående år görs vilket är i enlighet med RKR R14.
- Vi bedömer att investeringsredovisningen ger en samlad bild av förbundets investeringsverksamhet. Överföringen av kvarvarande medel från 2022 och 2023 kommer att utöka 2024 års investeringsbudget
- Överföringen av de kvarvarande/pågående investeringarna för 2022 och 2023 kommer att utöka den beslutade investeringsbudgeten för 2024. Den totala investeringsbudgeten för 2024 kommer därmed att överstiga det utrymme som tillskapas inom likvida medel under 2024 förutsatt att alla investeringar genomförs.

3.2 MÅL MED BETYDELSE FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagens bestämmelser ska direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Direktionen har bedömt att förbundet inte uppnår en god ekonomisk hushållning för 2023.

3.2.1 Finansiella mål

Direktionen har valt det ekonomiska mål som finns i ägardirektivet som sitt finansiella mål för betydelse för god ekonomisk hushållning.

Mål	Prognos	Bedömning
En sund, balanserad och finansierad ekonomi; beslutade budget inom givna handlingsramar ska hållas	Resultatet uppgår till -3,4 mnkr vilket är 6,4 mnkr sämre än budget.	Målet uppfylls inte.

3.2.2 Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Direktionen har valt ut fem indikatorer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Indikator	Utfall	Direktionens bedömning
Antalet utvecklade brand i byggnad per 1000 invånare ska minska	Antalet utvecklade bränder i bostäder och byggnader är 70 % lägre och antalet eldsrelaterade bränder är ungefär 75 % lägre. Antalet inträffade händelser är lågt och vilket gör statistiken osäker. Den bör i huvudsak läsas ut ett längre perspektiv för att dra slutsatser.	Målet uppfylls.
Antalet utvecklade brand i bostad per 1000 invånare ska minska.		
Antalet eldstadsrelaterade bränder per 1000 invånare ska minska.		
Antalet RiB-anställda som nyanställs ska överstiga antalet som slutar.	Antalet RiB-anställda har minskat med 12 personer.	Målet uppfylls inte.
Energiförbrukningen i förbundets hyrda lokaler ska minska jämfört med föregående år	Energiförbrukningen har ökat med 5,9 % jämfört med föregående år.	Målet uppfylls inte.

Bedömning

Det finansiella målet uppfylls inte medan tre av fem verksamhetsmål uppfylls. Mot bakgrund av förbundets svaga resultat för 2023 instämmer vi i direktionens bedömning att förbundet inte når en god ekonomisk hushållning för 2023.

3.3 BALANSKRAVSRESULTAT

Enligt kommunallagen 11 kap 5 § sak budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt 14 §, eller om det finns synnerliga skäl.

Ett balanskravsunderskott ska regleras senast tre år efter det har konstaterats i årsredovisningen. Direktionen ska anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. Enligt prop. 2003/04:105 bör det åtminstone översiktligt framgå av årsredovisningen vilka åtgärder som krävs för att uppnå balanskravet.

Förbundet redovisar en tabell utifrån kraven i RKR R15 som innehåller de fyra senaste årens balanskravsresultat. Det finns även en beskrivning av hur det negativa balanskravet har hanterats.

Det ackumulerade negativa balanskravet uppgår till -6,6 mnkr per 2023. Ägarna har beslutat att förbundet får ta en del av det egna kapitalet för att finansiera både 2022 och 2023 års negativa balanskravsresultat. Förbundet har mot denna bakgrund åberopat synnerliga skäl för att inte återställa det negativa balanskravsresultatet.

De senaste årens negativa resultat innebär att både det egna kapitalet och soliditeten har minskat. Det egna kapitalet enligt balansräkningen uppgår till 6,9 mnkr för 2023, 4,5 mnkr av dessa avser ägarkapital från de olika kommunerna, vilket innebär att 2,4 mnkr återstår. Nedan redovisas utvecklingen av det egna kapitalet de fem senaste åren, mnkr.

2019	2020	2021	2022	2023
17,2	13,8	13,3	10,3	6,9

Bedömning

Vi bedömer att förbundet inte uppfyller balanskravet för 2023. Förbundet har uppmärksammat ägarkommunerna om sin ekonomiska situation och fått beviljat att ta en del av det egna kapitalet för att finansiera det ackumulerade negativa balanskravsresultatet.

Denna bokföringsmässiga åtgärd innebär inte en förbättrad ekonomisk situation för förbundet, utan den skjuter endast upp kravet på åtgärdsplaner alternativt ökade medlemsbidrag. Det egna kapitalet kommer att urholkas inom något år med nuvarande resultatnivåer.

3.4 RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER

Granskningen av räkenskaperna utgår från Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR).

I LKBR 5 kap. framgår kraven för uppställning och redovisning av resultaträkningen.

I LKBR 6 kap. framgår bland annat att balansräkningen ska redovisa förbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda pantar och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

I kassaflödesanalysen ska förbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret redovisas enligt LKBR 8 kap. 1 §.

3.4.1 Resultaträkning

- Resultaträkningen är uppställd i enlighet med LKBR 5 kap. 2 §.
- Noter finns i tillräcklig omfattning.
- Genomförda periodiseringskontroller visar inte på några väsentliga fel.

Förbundets resultat uppgår till -3,4 mnkr, vilket är 0,4 mnkr sämre än förra årets utfall. Verksamhetens intäkter har ökat med ca 17,7 mkr, varav bidrag från medlemskommunerna har ökat med 8,8 mnkr. Kostnaderna, avskrivningarna och finansnettot har ökat med ca 18,1 mkr. Personalkostnaderna har ökat med 6,2 mnkr vilket motsvarar 10,5 %. Pensionskostnaderna har ökat med 4,2 mnkr och lokalkostnaderna med 2,3 mnkr.

Resultatet är 1,6 mnkr bättre än den prognos som lämnades per augusti. Till största delen beror det förbättrade resultatet på vakansersättning från kommunerna samt ränteintäkter på likvida medel.

3.4.2 Balansräkning

- Balansräkningen är i huvudsak uppställd i enlighet med LKBR 6 kap. 2 §.
- Jämförelsetal för närmsta föregående år framgår av redovisningen.
- Noter finns i tillräcklig omfattning.
- Specifikationer och underlag finns till samtliga poster.
- Årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.
- Se noteringar gällande investeringsbidrag avsnitt 3.4.4.

3.4.3 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 och innehållet överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Den omfattar erforderliga noter.

3.4.4 lakttagelser räkenskaper

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag från medlemmarna, motsvarande 3,0 mnkr, redovisas som en jämförelsestörande post på resultaträkningen. Intäkten har förbättrat resultatet, utan denna intäkt hade resultatet varit 3,0 mnkr sämre. Intäkten är tänkt som ett tillskott på likviditeten och direktionen hade därför beslutat om ett högre resultat i budgeten för 2023.

Finansiell leasing

Av förbundets årsredovisning framgår att förbundet inte följer RKR R5 då samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Vid granskningen har vi identifierat såväl hyresavtal som leasing av bilar som borde klassificeras som finansiell leasing. Oavsett klassificering ska det dessutom finnas en not där bl.a. framgår tillgångens värde samt förfallotidpunkter för de redovisade minimileaseavgifterna. Denna information framgår inte av förbundets årsredovisning.

Bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i huvudsak är rättvisande med undantag av att förbundet inte följer RKR R 5.

3.5 REDOVISNINGSPRINCIPER

I KR har en idéskrift angående noter, ”Noter – exempel och kommentarer”, till de finansiella rapporterna. Skriften är inte normerande utan ska ses som en vägledning för att kunna leva upp till den normering som framgår av lag och rekommendationer.

Bedömning

Vi bedömer att redovisningsprinciperna i huvudsak överensstämmer med kraven i LKBR och RKR:s rekommendationer. Noterna har anpassats utifrån RKR:s idéskrift.

3.6 INTERN KONTROLL I RÄKENSKAPERNA

Vi har gått igenom förbundets rutiner för leverantörsfakturor och lönehantering. Vi har föreslagit några förbättringsåtgärder under granskningen, bl.a. gällande attest av egna utlägg. I övrigt har vi inte noterat några avvikelser. Ytterligare genomgång av rutiner planeras att genomföras under 2024.

4 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningens syfte har varit att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Svar på revisionsfrågorna:

Revisionsfråga	Svar	Bedömning
Lämnar årsredovisningen upplysningar om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.	I huvudsak	Årsredovisningen håller en god kvalitet när det gäller följsamheten till LKBR och RKR. Årsredovisningen lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamheternas finansiering och den ekonomiska ställningen.
Är årsredovisningens resultat förenligt med direktionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning?	Nej	Det finansiella målet uppfylls inte medan tre av fem verksamhetsmål uppfylls. Mot bakgrund av förbundets svaga resultat för 2023 instämmer vi i direktionens bedömning att förbundet inte når en god ekonomisk hushållning för 2023.
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	I huvudsak	Räkenskaperna är i huvudsak rättvisande med undantag av att förbundet inte följer RKR R 5 gällande finansiell leasing.
Är årsredovisningen upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed?	I huvudsak	Årsredovisningen innehåller den information som krävs enligt lagstiftning och rekommendationer.

Projektledare

Anneth Nyqvist

Certifierad kommunal revisor